

LAUSUNTO

2.11.2018

Dnro 72/020/2018

Lausunnon pyytäjä : Valtioneuvoston kanslia, 2.11. 2018

Asia : Suomen meripolitiikan linjaukset

Ilmatieteen laitoksen lausunto Suomen meripolitiikan linjauksista

Ilmatieteen laitos on perehtynyt luonnokseen Suomen meripolitiikan linjauksista ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Suomen meripolitiikan visio on selkeä ja kannatettava. Asiakirjan johdannossa voisi vielä vahvemmin tuoda esille sen tosiasian että vaikka Suomi ei ole valtameren rannikkovaltio, niin suomalaiset hyödyntävät valtameren antimia – mereneläviä, mineraaleja ja elämyksiä - yhä enenevässä määrin. Vastuullinen kuluttaminen edellyttää että valtameren rannikkoalueille kasvatettu kala, merenpohjan mineraalien louhiminen tai energian tuotanto ei ylitä meren kestäkykyä, luonnonkalakannat pysyvät vahvoina ja turismi ei pilaa ympäristöä.

Johdossa todetaan että Suomi edistää YK:n kestävän kehityksen päämääriä ja erityisesti SDG14:sta. Tässä yhteydessä tekstissä voisi mainita että YK on julistanut vuoden 2021-2030 merten vuosikymmeneksi (<https://en.unesco.org/ocean-decade>). Jälkimmäisissä kappaleissa joissa kerrotaan meripolitiikan toimista voisi puolestaan todeta että Suomi edistää YK:n valtameren vuosikymmenen toteuttamista.

"Merten suojelu" kärkiteemaan Ilmatieteen laitos ehdottaa seuraavia muutoksia

- Merten suojelun prioriteetit . "Ilmastomuutoksen vaikutusten vähentäminen: valtameren lämpenemisen ja happamoitumisen pysäyttäminen" ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Ilmastomuutoksen vaikutuksien havainnointi, ymmärtäminen ja ehkäiseminen" sillä tosiasia on että valtameren lämpenemistä ilmastomuutoksen seurauksena seuraavien sadan vuoden aikana ei voi enää pysäyttää.

- Lisätään uusi prioriteetti "Pyritään vähentämään ihmisen toiminnan haitallista vaikutusta meriympäristöön". Esimerkiksi merten roskaantuminen ja vedenalainen melu ovat vakavia ongelmia, joihin on syytä ja mahdollista puuttua välittömästi.

- Tarkennetaan "Merentutkimusinfrastruktuurin kehittäminen ja tutkimuksen valmiuksien kehittäminen globaaliin suuntaan" toimenpiteitä seuraavasti

- Tuetaan suomalaisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen jäsenyyksiä keskeisissä kansainvälisissä ja eurooppalaisissa merentutkimusinfrastruktuureissa.
- Jatketaan pitkäjänteisesti kansallisen merentutkimuksen infrastruktuurin FINMARI:n rahoitusta
- Tuetaan Suomen merialueiden autonomisen havaintotoiminnan kehittämistä
- Seurataan aktiivisesti laivaliikenteen ilma- ja vesipäästöjen sekä melun vaikutusta meriympäristöön
- Laajennetaan vedenalaisen melun monitorointia
- Vahvistettaisiin suomalaista osaamista merten kaukokartoituksessa ja sekä Copernicus meripalveluiden tuottamisessa ja hyödyntämisessä (<http://marine.copernicus.eu/>).

Merilogistiikan "Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen *test bed* - alue edistämään meriliikenteen kehitystä ja Suomen kilpailukykyä" toimenpiteeseen ehdotetaan seuraavaa tarkennusta

- Pilotoidaan Itämerellä autonomisia laitteita aluerajavedet ylittäen sekä vaikutetaan aihepiirin EU-lainsäädäntöön yhteistyössä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa.

"Vähäpäästöisen operoinnin" toimenpiteeseen ehdotetaan lisäystä

- Toimitaan aktiivisesti tutkimusorganisaatioiden kanssa sääntelyn kehittämisessä ja vaikutuksien selvittämisessä

Merellisen tuotanto "energiantuotanto" toimenpiteeseen ehdotetaan seuraavia lisäyksiä

- Tuotetaan avoimesti saatavilla olevia pitkiä havaintoaikasarjoja merialueiden energiantuotannolle tärkeitä muuttujista, kuten tuulesta, auringon säteilystä, aallokosta, virtauksista sekä jääpeitteestä.
- Tutkitaan mahdollisuutta yhdistää merellisiä toimintoja kuten energiantuotantoa ja vesiviljely samalla alueella.

Suomen meripolitiikan jako neljään pilariin ja niitä yhdistäviin teemoihin on luonteva. Luonnoksesta ei kuitenkaan käy selville miten tämä kaikki työ koordinoidaan? Siksi toteamme, että kansallinen merentutkimuksen koordinaatioryhmä esitti loppuraportissaan vuonna 2013, että Suomeen pitäisi luoda merien tutkimus- ja kehittämistoimijoita kokoava foorumi, Finnish Marine Forum. Foorumin tavoitteena olisi edistää merien tutkimukseen perustuvien

innovaatioiden tuotteistamista ja kansainvälisen t&k -hanketoiminnan kehittämistä. Foorumi kokoaisi laajalti merentutkimuksen toimijoita (tutkimuslaitokset, yliopistot) ja tuotekehitykseen ja tutkimuksen hyödyntämiseen liittyviä muita toimijoita (teollisuus, yritykset) ja olisi luonteva taho koordinoimaan Suomen meripolitiikan toimenpiteitä.

Jari Haapala
Tutkimusprofessori

Merentutkimuksen päällikkö